

ולדרכנו

כבר אמרנו שכאשר יש מדרגות וביחוד
בזרופים כן יש באישי ישראל שהגדול
לפי גודלו מרכה כירורים הרבה באכילתו ובתורתו וזש
מנרף לכסף וכור לזהב לברך ויש כזה מדרגות במכררים
זרפוס עומדים לפי חכמתם וידיעתם . וכן איש לפי
מהללו מעלתו וגדולתו כן יוכל לברר ולהשביח שם
חכיו באכילתו לפי חכמתו וכן בלימודו ומצותיו יוכל
לברר מאד ולהעלות כי הק' עליונים למעלה :

ואפ"ר

זה טעם הכתוב שאמר ה' למשה כאשר
חי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אצוה את
בני ישראל ממצרים ויאמר כי אהיה עמך וזה לך האות כי
אנכי שלחתיך בהוציאתי את העם ממצרים העבדון את
האלהים על ההר הזה כי הנה משה רבינו ידע שהגלות
היה לברר כיצונו אד"ה ר"פ כיצונו ולא עלה בידם
לברר כל ר"פ כיצונו והיה רוצה שיאשרו בגלו' עד במד
בירור הר"פ כיצונו ואז תהיה גאולת עולם . והשיבו ה'
כי אהיה עמך וכו' בהוציאתי את העם ממצרים תעבדון את
האלהים על ההר הזה כלומר על ידי התורה והמצו' ובררו
הנשאר מר"פ כיצונו :

והימים

האלה נזכרים ונעשים אשר זכינו קרבת
אלהים במעמד ה"ס ופסקה הזוהמ' וזכינו
לקבל התורה ולכן מסובלים לטהר רעיון ולהתעורר
לידבק בו יתבר' ובתורתו זאת היתה לי שאשית אני וזטרן
חילי דעצור בשכח וחיות תלמוד תורה יומא הוא דקברים
יקרא דאוריתא ויהללו בשערים הלא זה דברי בעזר
משדי וכו' :

תניתו

כפרקא דיומא גדולה הורה שנותנת חיים
לעושים בפה? ובעה"כ שנאמר כי חיים
הם למוצאים ולכל בשור' מרפא וכבר נודע דעל ירי
הלימוד וביעיה בתורה מוציא לאור כיצונו התורה אשר
נעמעה השייכים לחלקן שקבל חסינו וזש שנותנת חיים
לעושים מהם שהם מוציאים כיצונו התורה ונתקנים והם
לעושים כחן ויעש את העולה שהם מתקנים אותה שנאמר
כי חיים למוצאים שמוצאים כיצונו התורה שנטמעו בין
הקליפות ונתקנים על ידו :

וזה

פירשנו בח"ס ארז"ל כל יום ויום בת קול יוצאת
מהר חורב ומכרות ואומרת אוי' להם לבריות
מעלבונה של תורה שכל מי שאינו עוסק בתורה נקרא כזוף
ומקשים דלכאורה נראה שהורה עולם וגורא רבא שדיא
של שאינו עוסק בה נקרא כזוף ומה עלבון יש לה לתורה
שלא יעסקו בה ובפרט דנראה דאפילו אם רבים עוסקים
וא' אינו עוסק נקרא כזוף ומה איכפת לתורה אם א' אינו
עוסק והלא לא אלמן ישראל והאיכא כמה וכמה דבבן
שעוסקים בתורה . ועל פי דרכנו א"ש כי כל אדם מישראל
קבל חלקו חסינו וזריך שיטרח ויעסוק בתורה להוציא
לאור חלקו וזה לא אפשר על ידי אחר שהוא חלקו וזש אוי
להם לבריות מעלבונה של תורה שעל ידי שאינם עוסקים
נשארים כיצונו תורה השייכים להם בין הקליפות וראה אם
יש עלבון גדול לתורה יתור מזה להשאר במקום שזופת
הסט"א שכל מי שאינו עוסק בתורה אפילו אחד מעיר
נקרא כזוף מדה כנגד מדה שהוא ע"י שאינו עוסק בתורה
מניח כיצונו התורה בין הקליפות ולכן נקרא כזוף מדה
כנגד מדה שהוא גרס שניצונו תורתו ישאלו בדר מופרשי
מהקדושה גם הוא יהיה כזוף והבדילו' לרעה :

א"נ

אפשר לומר ונבין ח"ס כל יום ויום בת קול יוצא
מהר חורב ונקדים ח"ס רבי עקיבא ויתיצבו
בתחתית ההר אמר רבי אבדימי בר חמא תלמד שפיה

הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם
מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם
אמר רב אחא בר יעקב מכאן מודעא רבא לאוריתא אמר
רבא אעפ"כ הדור קבלוה בימי אחשורוש דכתיב קיימו
וקבלו היהודים קיימו מה שקבלו כבר . ויש לדקדק אומרו
מלמד שפיה עליהם וכו' מאי מלמד דקאמר דהמפרשים
רגילים לפרש בכל מקום שאמר מלמד דאיתא לאשמועינן
איזה דין . ותו ח"ס מודעא רבא מה הלשון אומרת מודעא
רבא דהו"ל מכאן מודעא לאוריתא ותו ח"ס רבא אעפ"כ
דהו"ל אמר רבא הדור קבלוה וכו' . ואפשר דמודעת
זאת דהמפרשים יצאו לטעון דמודעא זו אינה מודעא
דכתב מרן בב' ח"ס סימן ר"ה דאיכא דאיכא מיתה או
גורת מלך לא חשיב אונס והכא הוה אונס מיתה וגורת
מלך ועוד דכתב הרמב"ם טעם דכופין אותו עד שיאמר
רוצה אני משום דישאל ודאי רוצה לקיים התורה אך היצר
הרע מסייתו וכשכופין אותו מתבטל היצור וחזר לכו"ר
לקיים התורה וכשיאמר רוצה אני הוא כלב שלם וגם יש
למפרשים טענות אחרות וזש מלמד שפיה וכו' כלומר אנך
למדים דין דבכה"ל לא מיקרי אונס ואין כאן מודעא .
והנה בפסחים דף ק"ו קרו לקדוש שחרית שבת קדושה
רבה וכתב הה"מ פכ"ט דשבת דין זור וזל . ושם קראוהו
קדושה רבא והוא לכינוי כמו שקורין לסמיא סמי נהור
עכ"ל . ואפשר דעל דרך זה קראוהו כאן מודעא רבא כלומר
שאין כאן מודעא . דהנה דהמון ישראל היו אומרים שהן
אנוסים אין מחשבות בדבריהם ואינה מודעא . ועל דבריו
רבי אבדימי בר חמא שאמר מלמד שפיה וכו' דהכונה כמו
שאמרנו ללמד דין דבאי' גוונא אין לטעון טענת אונס .
אמר רב אחא בר יעקב מכאן שאמר רבי אבדימי בר חמא
מלמד שפיה וכו' תרע שהוה מודעא רבא שאינה כלום
במ"ס ה"מ על קדושה רבא . והשתא אתי שפיר מאי
דאמר רבא אעפ"כ הדור קבלוה כלומר הנם דמוה מוכח
דאין מודעא אעפ"כ עכ"ל להפנים דעת המון העם
המצפנים והמהגים דיש מודעא הדור קבלוה בימי
אחשורוש דכתיב קיימו מה שקבלו כבר דקיימו מה שהיו
חייבים מה שקבלו כבר שהקבלה היתה כדן ולרווחא
דמילתא מפני ההמון הדור קבלוה . ואם קצה פירוש זה
כתב הרב מקראי קדש דף ל"ז ע"כ משם הרב מהר"י קמחי
ע"ס :

ולפי

דלקושטא דמילתא אין כאן מודעא ובכל זמן
עול תורה עלינו בין במדבר בין בגלות בין
כאז' בין בח"ל כבא לרמוז דבריו דכל דאמר בכל יום ויום
ב"ק וכו' והוא דמבואר בתנחומא דטענת מודעא הוה
על תורה שבע"פ הרומות לשכינה ומדברי ס' הקנה
בעובדא דתנורו של עכנאי מוכח דבת קול הוא מנר
השכינה וזל בכל יום ויום כלומר בכל זמן ובכל מקום
שישראל יושבים בת קול שהוא מנר השכינה יוצאת מהר
חורב במקום שחושבים שיש להם מודעא על תורה שבע"פ
שהיא כנגד השכינה מכרות ואומרת אוי' להם לבריות
כלומר שהם כבירים וכוראים גוור עליהם והם אומרים
שיש להם מודעא וכדי כוין שטוענים נגד הכורא ואוי
להם מעלבונה של תורה שאינם רוצים בה כאלו הוא דבר
שאינו טוב ואומרים שהם אנוסים שכל מי שאינו עוסק
בתורה נקרא כזוף וכו' :

נמשך

לזה נבין מסרה אחת הביאני אל בית סיין
ורגלו עלי אהבה . אל תאמר וכו' בנדרתי
הביאני ה' לרשת . הביאני ה' לארץ ישראל הביאני
המלך חזקוני . ונקדים מאמר פסיקתא הובא בילקוט
ירמיה

אהבת דוד רד"ש יב לשבת כלה

נחמיה סימן ט' פתחני ה' ואפת אחר רבש"ע פתחני עד שנתת לי את התורה ונתת על זוארי עול מצוה ובהם בעכשתי אלן לא קבלתי את התורה סייתי כאשר האמות לא שבר ולא פונש שרלתיני בסיני אמרת חכמי ה"א הייתי סובר שהיא רפה חזקתני ותוכל כי אכי ה"א אל קבא וכו' ע"ש באורך. ויש לדרק היכן מצינו גפיתם והלא הרכה חזפתיו כפרעה וחזקתיו וקריעת ים סוף. ועוד להבין שנתת לי התורה ועוד הוסיף ונתת על זוארי עול מצוה. ועוד איך אמר שהיה כא' האמות לא שבר ולא פונש והלא על ז' מצות גטונו גם כני נח. ואפשר לרמוז ונקדים מ"ש בכתובות דף מ"ד ע"א אמר ר"נ שני גטרות היוצאים בזה אחר זה ביטל שני את הראשון אחר דב בפא ומורה ד"כ דאי אוסיף ביה דקלא לתוספת כתביה פשיטא ראשון במכר וכו' במתנה ליפות כמו הוא דכתב ליה משום ד"כא דבר מצרא וכו' ראשון במתנה ושני במכר דאמרי' משום דינא דכ"ח הוא דכתב כן אלא אי שנייה במכר אי ב' במתנה ביטל שני את הראשון מ"ט דגמ' אמר אומר אורווי אורה ליה דב אחא אחר אומר אחולי אחל לשעבודה חאי כינייהו איכ' כינייהו אוקמי' סהרי גלגלומי פירי ולטסקא :

ופירש

דש' זל שני גטרות של שדה אחת של מכר או מתנה וכו' וכתבו ההלכות בחידושי' והרב הנמקי בחידושי' שגדפסו מחדש שרעתי גש' זל כדג' הר"ף זל דדוק פכר לו מתנה אמנם חי הם שטרי הלוא' גבי תרומתו ואעפ"י שנייהם חסך אחר והבוא ראיה מדאמרינן פ' בט פטו דנקיט תרי גטרי חקשין חמשין לשוויי חד כר חאס אין גומעין לו אלא דבני לתרומתו עכ"ל ולפ"י דיהטא קשה על ההלכות והרב הנמקי נוסף דרש' עכנו פ' סכות דף פ"ט על חומרא זו כתב זל בזה אחר זה ואמון של זה קודם לזה אמריהם על הלואה אחת או על מכר ח' עכ"ל הרי דרש' זל כתב בכתב מפרש דאמרי' דב גמון גם בשטרי הלואה נגד דברי הה"ף. וכראה דהה"טבא והרב הנמקי דייקי דברי רש"י דפ' הכותב דקאמר ושנייהם על הלואה אחת או על מכר אחד דמאחר דרש' זל הוא הים תחילה לקוה'ם ועל כל טיפת דין נוסב עליהם ונקיים הו"ל על הלואה או על מכר ומכתב על הלואה אחת או על מכר אחד וכותב דכודע לבן מהמלוא והלוא והעדים דהם הלואה אחת וכו' האי גונא מורה הר"ף דביטל שני את הראשון אבל כאלא מודע לבן מורה רש"י להר"ף זל דאם הם שני שטרי הלואה גבי תרומתו :

ואולם

יעדין יש להרביש דהרמב"ן בחידושי' גם פ' הכותב עלה ונסת"פ אי רש' פליג על הר"ף וכראה מדבריו דנטס דעתו דהר"ף ורש' חולקים פיין בדבריו באורך ואיך הה"טבא אשר תמיד הולך בעקבות הרמב"ן פסיקא ליה דרש' סובר בהר"ף. והרב הנמקי נודע שהוא זל טובא מגדר גריר אחר הה"טבא ועל הרמב"ן ק"ק דבזון דרש' פ' נערה פירש שני גטרות של מכר או של מתנה ה"ל להכריע דרש' ס"ל בהר"ף ומ"ש דש' פ' הכותב היינו שגורע בפירור דליכא אלא הלואה אחת ויחמיא בטה לומר דרש' חולק על הר"ף. ואפשר דהרמב"ן וסובר דאין ראיה כלל בקדרי רש' פ' נערה דכודע דרש' זל מתקנו להקדים פירוש שיבא עליו דברי הש"ס ולבגמיהם תפרש כפי הש"ד כדי שגל פי' זה יבא כהובן תאירא שקיל וטרי הש"ס וא"כ מאחר דרש' נערה אמרו ראשון במכר וכו' במתנה וכו' וכו' ש' ראשון במתנה וכו' במכר לזה יקדים וכתב רש' שני גטרות של מכר או מתנה חסדי' יתעיר חאי דקאמר הש"ס ראשון במתנה

וכו' אבל פ' הכותב דלא אמרו הא דפ' נערה פירא' ח' במכר וכו' לכך פירש מכר והלואה ומסתמא פליג דהר"ף דאי לא לא ה"ל להזכיר הלואה כלל וזו דעת הרמב"ן זל' וראיתי להרב בית דוד ח"מ סימן ל' דף ל"ו ע"ב שכתב דאין לומר ק"ל ברש"י והר"ן שיהיו פ' הכותב דמייירי בהלואה וסבירי דמייירי גם בהלואה כגד דעת הר"ף וביטל שני את הראשון דכונתם כשגורע רה"א הלואה חסת זהו תורף דבריו (בדברים אחדים דף ק"ז וק"א כתבתי בזה והבאתי דברי הה"טבא והרמב"ן והרב בית דוד זכאן אני כותב קצת בסגנון אחר בס"ד) ולכאורה יש להרביש על הרב זל דה"ל להביא סייעתא לדבריו מ"ש דש' והר"ן פ' נערה דשם כתבו שני גטרות במכר או מתנה והוא דברי הר"ף. ועוד יש לדרק דקפסין ותני' סבי בדברי רש' ונעלמו מהרב זל דברי הרמב"ן בחידושי' דגד דברי רש' ונראה דמסיח דרש' פליג על הר"ף וכפי דברי הרמב"ן גם הר"ן ס"ל ברש' ומה גם שהוא ראה דברי הרמב"ן בכוונת רש' וכתב דברי רש' וא"כ יכול לומר קים לי כרש"י והר"ן לדעת הר"בם והרמב"ן כמו שתראה בשיטה מקובצת :

אמנם

נראה דלענין דיכא העיקר דברי הרב בית דוד זל כי דרך הר"ן להעתיק פירשו' וא"כ מנלה דעתו לספק וכ"כ הרב פר"ח בא"ח ד"ה סי' תע"א דבמקום העתיק פי' רש"ס במהנהו וא"כ בבט' ביניה דעתו. וה"ה כאן דהעתיק פירש' במהנהו ואמרי' דכפ' בערה כתב הר"ף דלא באמר זה בשטרי חוב והוא זל לא כתב גם כלום ואלו הים סוכר הפך הר"ף היה כותב בראיו' גמון ג. ודורן עדיפא דכפ' נערה כתב פיהש' במכר ומתנה ופיין בהר"ף והא דכתב פ' הכותב אינו מבורר להפך דיוכל לסתפרש כשגורע שהם הלואה אחת והנם דסרמב"ן בקיט דרש' רש' איפכא הוא סמך על דברי הר"ף. ומזה מוכח דרש' פ' נערה דהרמב"ן מפרש דלא אמרינן אי גמון ח' גבית וכו' לא בשטרי חוב אינו כפשוטו וא"כ אין לומר קים לי דליכא השתא אלא דש' לדעת הרמב"ן :

והרמב"ם

פ' הדין הכותב שני גטרות היוצאים על שדה ח' בשם קונה ח' ואין זמנם שום חס' ח' שטר מכר וא' שטר מתנה חס' היה הראשון מתנה ואחריו שטר מכר לא ביטל אחרון אלא הראשון גי' לומר להוסיף אחריות חזר וכתב בשם מדרגות חס' הראשון מכר וכו' מתנה קבה השדה חזון ראשון שלא כתב לו שטר מתנה אלא ליפות כסו ומשום דין כן המזר היו ב' שטרות במכר או ב' במתנה חס' הוסיף יב' כלום הרי הראשון קיים שלא כתב השני אלא מפני התוספת ואם לא הוסיף בטל שני את השטר הראשון ואין לו אחריות אלא חזון השני לפיכך כל הפירות שאכל הלוקח חזון הראשון עד זמן שני מחזיר אותם ואם היה על אותה שדה יחיל לתוך הכותב או המוכר בנותן אותו החוק עד חזון השני. וכתב הה"מ ע"ה חס' ח' מכר והכ' מתנה וכו' וזל נוסחא שפי' ליפות בחו' שאם יערער בין המזר יתחייב שטר המכר ויאמר במתנה נתנה לי אבל חס' כודע שכתב שטר יאמר של מכר יש כודר דכ"מ ויש מי שכתב דאע"פ שגורע שכתב לו שטר יאמר של מכר כיון שכתב לו שטר מתנה אין כה משום דרב"מ וכתב הרשב"א נשאל באמר לפי דברי הרמב"ם מתנה באחריות שאני לפי ששטר זה כעצמו כדון במכר ואין כאן מתנה כלל אבל כתב לו שטר מתנה מוחלט לכך כתב לו שאם יערער בין המזר שלא יסירה המכר מכר ויוכס בו מתנה מתנה וז' ע"כ זל. ונתנה הרב מ"ל דמה כי' המוכר

ואפשר ליטב דלשון הש"ס הוא רפרס אמר אימור
אורוי אורי ליה רב אחא אמר אימור אחולי
אחליה לטעבוריה וקשיא ליה להרמב"ם דרפרס גופיה
קאמר אימור אורוי אורי ליה ואיך מספיקא דאימור אנו
פוסלים העדים לזה סבר הרמב"ם דמאי דקאמר הש"ס
מאי בינייהו איכא בינייהו כו"כ הש"ס לומר מה בין אורוי
אורי ובין אחלי לטעבוריה היכא דהוא ודאי וקאמר דאיכא
בינייהו אורועי סהדי כלומר כשידענו דאורוי אורי ליה אנו
ידענו דאחולי אחלי לטעבוריה אבל השתא דהוא ספק
וכמ"ס אימור ליכא אורועי סהדי דאין להוציא מחוקת
מפני ספק ונמצא דלא יש נפקותא כי אם פירי וספקא
דקרקע בחוקת מאריה קמא ולפי האמור גם רפרס מורה
דליכא אורועי סהדי וכן פסק הרמב"ם ברפרס וכמ"ס
הה"מ

ולמאי דדייק הרב לח"מ על לשון לפיכך דקאמר
הרמב"ם אפשר לומר דלשון הרמב"ם ביטול
השני את שטר הראשון ואין לו אחריות אללא מומן השני
ולשון זה מורה דטעם ביטול שני את הראשון לאו משום
דאחליה לטעבוריה דא"כ ה"ל ביטול שני את שטר הא'
שאין לו אחריות דהא טעם ביטול משום דאחליה לטעבוריה
ואכאומרו שאין היינו למדים דזה בעצם טעם ביטול כ' וכו'
אבל השתא דכתב ואין בראש דאין זה פירוש וטעם ביטול
שני וכו' וא"כ הטעם משום אורוי וא"כ לפיכך

וראיתי בס' אור יקרות להרב מהר"ם יצחקי ז"ל
דף זא שהקשה עמ"ס הרא"ש דאחליה
לטעבוריה במתנה היינו אם הנותן אכל הפירות בין זמן
ראשון לזמן שני מחל לו וז"ל דהא במ"א אמרינן דכ"ת
בין הני תרי טעמי לאורועי סהדי ולפירי ופירי הפירות
שאכל הלוקח מומן ראשון לרפרס משלם נמצא למ"ד
אחליה לטעבוריה הפירות הן של הלוקח או של מקבל
מתנה וא"כ איך כתבו דלטעם אחולי הוא של נותן עכ"ל
ולק"מ דהגם דהפירות לרב אחא הם ללוקח מ"מ אם
אחליה לטעבוריה אם כבר אכל הנותן הפירות מחל לו
זמן דייק הרא"ש לומר אם הנותן אכל וכו"ל בהנחה שיש
בתוס' חת"א א"כ אם אכל הפירות הנותן בין זמן וכו' וזה
פשוט ואחרי כן ראיתי בשיטה מקובצת בשם תלמידי
דבינו יונה ז"ל שכתב בן בפירוש ע"ש וכרכים אחדים דף
קכ"א

ונבא להבין מאמר ש"ר ריש"פ כ"ח עלית למרום
בנוהג שבעולם הנכנס למדינה נוטל דבר
שליין עין המדינה עליו ומשה רבינו ע"ה עלה למרום
ונטל התורה שהיו הכל נושאים עיניהם עליה הוי עלית
למרום שכיית שכי יכול מפני ששכח אותה נוטל בחכם
ת"ל לקחת בלקיחה נתנה לו יכול יהא חייב ליתן לו
דמים ת"ל מתנות באדם והנה הוה ס"ד ח"ו לרמות
בתיבת התורה כמוכר שדאו מפני דעתה שאמרו רז"ל
שהחזירה על כל א"ה ולא רצו לקבלה ובס' אמרו רז"ל
ברכה פ' נזכרים לא לרעתך נתתי לכם את התורה שהרי
מה"ש נתאוו לה ודעת הרמב"ם דמוכר שדאו מפני
דעתה קני בשטר לחוד והאחרונים נכזכים הס' באר"ש
משום יתובי דעתא דהרמב"ם לפי סוגית הש"ס וכתשו'
הגאונים ס' קכ"ט והרמ"ה בחידושי בתרא פ' ח"ה סברי
בהרמב"ם וכו' שמעתי משם הרב מהר"א כהן ז"ל שהיה
מפרש פ' ירמיה ס' ל"ב הנה הסוללות באו העיר ללכדה
והעיר נתנה ביד הכשדים וכו' ואתה אחרי אלזי ארזי
אלהים קנה לך השדה בכסף והעד עדים והעיר נתנה ביד
הכשדים וכו' כי הנה ירמיה קנה בכסף ושטר ועדים
ונכנס

המוכר לעשו' אחר המכר שלא יהיה הכר כרי שיוכה מכח
מתנה הרי החזיק הלוקח בתחילה לשם מכר בדרבי
ההקדמות והיה צריך שיחזור ויכתוב שטר מוכר למוכר כדי
שיוכל המוכר להקנות מעתה מה שירצו ואפי' שרצו שניה
מעתה אין מעשיהם כלור דבריהם לא מסתלק הלוקח
וכו"ע"ס ולא זכר דבר מהרמב"ם כמ"ס סיען ס' תמה על
זה דמטעם שכתב שטר מוכר וזה המצרן דלוקח שליחותיה
דמצרן העביר ותרין יתיב רכונת הרשכ"א ליטב דעת
הבאון רב בטרונאי שמו כיהו כתב דאפי' נודע שטר מוכר
בין שכתב שטר מתנה אין כאן דינא דכ"מ והוא ז"ל היס
מי שכתב שהכיל הרב המגיד וכו' שמפוקם בהר"ן פ'
בערה ומפרש הרשכ"מ דעת רב בטרונאי דמעיקרא כך
התכו שאל לא יערער שום בן הנוצר עליה יוכה בה בתור'
מוכר ואם ידעה שום מצרן לסלקו הרי היא לו לעתיד בתור'
מתנה ואין כאן מוכר ולא יטול דמים ואין כאן הערמה

ועוד כתב הה"ה על חלוקת ב' מוכר וכו' דפסק
הרמב"ם ברפרס משום דקרקע בחוקת בעליה
עומדת וכתב הלח"מ וז"ל לפיכך כל הפירות שאכל וכו' אין
הלשון מכוון ראיך נמשך ממ"ס ביטול ב' את הראשון כן
הא אפשר דטעמא דאחליה לטעבוריה וליתנהו להני דיני
שכתב רבינו וכו' גם יש לרקדק איך לא הזכיר רבינו הא
דאורועי סהדי כיון דהלכתא ברפרס ולדידיה אורועי סהדי
ז"הדר וה' מרככת המטעה חדש כתב וז"ל לפיכך וכו' עיין
לח"מ וז"ל ודענא מאי ק"ל דטפיר קאמר לפיכך וכו' כיון
דהשטר הא' בטל וכו' גם מה שהקשה למה השמיט רבינו
אורועי סהדי פשוט לפמ"ס הה"ה דמשו"ה פסק רבינו
ברפרס מפני שקרקע בחוקת בעלים עומדת ומשום חוקה
ו ודאי דאין ראוי לאורועי סהדי עכ"ל

ואני בעניי אומר שדקדוק הרב לח"מ נכון וכבר הוא
עצמו ביאר דבריו דלשון ביטול ב' את הראשון
יש בו כ' פ"א אורוי אורי ליה ברפרס או אחלי טעבוריה
כרב אחא וא"כ אין הדינים האלה מתחייבים ממ"ס ביטול
ב' את הראשון ואי הוה יתיב טעמא דאורוי אורי ליה א"ס
לפיכך גם מה שתיירן לקושית הרב לח"מ דאמאי השמיט
הרמב"ם אורועי סהדי וכתב דהא פשוט דמשו"אוקי ארע'
בחוקת מארה אין לאורועי סהדי ויש להשיב דהש"ס קאמר
דלרפרס איכא אורועי סהדי ולפי דבריו הרמב"ם פסק
סכרא שליטת ברפרס בחדא וכרב אחא בחדא דאכילת
פירי וספקא תרין דאיונו חד דמאכילת פירות נמשך
טסקא והוה דבר קשה לעשות דעת שלישי והה"ה וז"ל
לפרש ותו דהש"ס מוכ"ל דלרפרס איכא אורועי סהדי
כימא דמשום חוקת הקרקע אין לאורועי סהדי והרב
פרישה ודרישה כמ"ס סיען ר"ס כתב קרוב לזה דהרמב"ם
הפוקי מספקא ליה אי הלכה כרב אחא או ברפרס לכך
פסק בפירי וטסקא ברפרס דארעא בחוקת מריה קמא
וכאורועי סהדי פסק ברב אחא דעדים בחוקת כשרות
קיימי וגם זה דומק ומה גם דהה"ה כתב דפסק ברפרס
והו"ל דמשום דמספקא ליה הלכתא כמאן להכי עשה
הרמב"ם פטרה זו והרב בית חדש כתב דלא הוה גרים
הרמב"ם בש"ס באיכא בינייהו לאורועי סהדי וכן הה"ה
כימיתי הש"ס לא התב חלוקת אורועי סהדי ע"ס וגם
זה אינו בראה לחדש גירסא ומה גם דהר"ף ז"ל הביאה
והרמב"ם תמיד הוא הולך בעקבו הר"ף והר"ף הכי גרים
ומה שמסתייע מהה"ה זו היא שקשה דהה"ה ידע דרשן
זהתוס' והר"ף והרמב"ם והבאים אחריהם גרסי הכי ואלו
הרמב"ם יש לו גירסא אחרת ה"ל לפרש ולא סגי בהא
דשמיט אורועי סהדי

אהבת דוד דרוש י"ב לשבת כלה

ונצטוה לשמור ספר החקנה וכו' וזוהי תמיהתו דאין לך מוכר שדוה מפני רעתה גדול מזה ודינא הוא דמוכר שדוה מפני רעתה קני בשטר לחוד וז"ל הנה הסוללות וכו' והוא מוכר שדוה מפני רעתה דהני בשטר לחוד ואריה אחרת כסף ושטר בעדים • והשיב לו ה' עוד יקנו שדות וכו' דהוא סימן לעתיד דה"ר • ויתישב יותר לפי מה שזכרנו בחי' קדושין לחד מקמאי דמוכר שדוה מפני רעתה קני בכסף לבדו ומהר"ב נסתפק בזה וזוהי תמיהה ירמיה דמוכר שדוה מפני רעתה קני בכסף לחוד או בשטר לחוד ואמאי הוצרכו שתיהם • וא"כ הסורה לפי ט"ד דהוי ח"ו כמוכר שדוה מפני רעת' דקני בכסף לחוד או בשטר לחוד • ולדעת המפרשים הלוחות הם שטר וכתוב בתורה דבר אל בני ישראל תדיר • גם יס"ס ר"ד יש למלאכים דינא דבר מצרא כמ"ס כל המפרשים • גם יש כדמות אחרות כי דבני אברהם ויצחק הגדולים עשו וישמעאל יערערו כי ה' לא הודיעם כי הם לא הרצו לא תנאף ואח"כ שידעו התורה שקבלו ישראל יצאו לטעון דלהם יאהה ואם התורה במתנה אין בה אחריות ויטולה • גם התורה נחשלה לשדות וכרמים כמש"ל וא"כ קנינה שזה לקרקע בכסף ושטר • גם אל"ף פ' לא בשמים היא שלא כשתייר מתנה כלום גם נדקה וענותנותה לקח משה רבינו ע"ה • ובהקדמות אלו נבא לרמוז במאמר הנז' עלית למרום שנטל התורה שהכל נושאים עיניהם בה וא"כ הוא דבר חשוב יקר הערך ואין זה כמוכר שדוה מפני רעתה • יכול מפני שגבה אותה לקח אותה בחנם כלומר במתנה שלא יהיה בה דינא דב"מ מהמלאכים ת"ל לקחת • והשתא דהויא תכירה יהא חייב דמים ויש בה דבכ"מ כמו שטען מהר"מט דלוקח שליחותיה דהצדק קעכיד ואפילו אם כתב מתנה אח"כ יש בו דבכ"מ וכמ"ס הרב מש"ל כיון דהלוקח קנה מתורת מכר וכדברים אינו מסתלק • לז"ל מתנות כמו שתירץ מהר"מט דכן התנו שאם יערערו תהיה מתנה גמורה בלי דמים • וזהו בארם כלומר דגם בדיני אדם אין בו דבכ"מ • אך בלא"ה כלפי שמיא אין צריך להכלל מחשש הערמה כמ"ס הר"טבא ולא שייך כלפי מעלה • אך רצה להעמיד הענין גם בדיני אדם • וכ"ת אם הוא בדיני אדם הוי מתנה גמורה ויש אחריות מעשו וישמעאל לז"ל ואף סוברים לשכון יה אלהים כמש"ל דתקנאו א"ה ואמרו מה ראו אלו להתקרב וא"ל הביאו לי ס' יוחסין בישראל דכתיב החכוי הפלואי שם י"ה מעידים • וז"ל ואף סוברים שסרו מהתורה בתחילה והיא הסרה עצמית כמ"ס הרב באר שבע דלשון הסרה אונו נופל לא על הסרת דבר מכל הדבר כמ"ס שבער יוסף דף ז' וזהו קרינה סוררי שסרו מכל התורה מכלל ופרט אפילו מן מצות בני נח אין להם פה לחזור ולטעון והטעם לשכון יה אלהים דשם זה בקרב ישראל שהם מיוחדים • ואמר מתנות לשון רבים כמ"ס התוס' ודעמיהו כמ"ס ולמה כתב לו מתנה ליפות כמו דכל הנותן בעין יפה הוא נותן משום בור ודות כמ"ס כירושלמי וה"כ לא נשאר בשמים אף נדקה וענותנותה וז"ל מתנות •

וזה רמו משנת חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה חיבה יתירה נודעת להם שניתן להם כלי חמדה שכו נכרא העולם שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורתיו אל תעזבו • הכונה חביבין ישראל שניתן כלי חמדה שניתן דייקא במתנה כדי שלא יהיה דבכ"מ וגם שתהיה בעין יפה אפילו נדקה וענותנותה • חיבה יתירה נודעת להם שהגם שהיה שטר מכר מפני האחריות תנאי היו סדברים שלא יטול דמים ותהיה מתנה וזהו חיבה יתירה

נודעת להם שניתן להם בתנאי שיהיה מתנה שנאמר כי לקח טוב נתתי • אינו כמוכר שדוה מפני רעתה • וגם כתתי במתנה בתנאי שיהיה מתנה גמורה וכל ישיבי שיהיה לכם ולא למלאכים כי הוא מתנה וליכא דבכ"מ ולא לעשו ולישמעאל כי הוא לקח ויש אחריות • לכן תורתיו אלי תעזבו כיצדי הקדושה בין הקליפות למרו הטב להוציא לאור כל חלקי התורה אשר בקלי •

וזאת לפנים פירשנו בעניותנו כמ"ס המפרשים דמלאכי השרת היו רוצי חלק הסוד ולא הפשט ולא שייך בהו וא"כ יש פסידא דמוכר דישל שייכי בפשט וכסוד וז"ל חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה גמורה הפשט דהסוד הוא חמדה וכן אמרו מה"ס חמדה גמורה אצלך ואתה מבקש ליתנה לב"ו כי היו רוצים הסוד שהיא חמדה • ומה נראה חיבת ישראל שנתן לנו התורה במתנה דאין לו דהוצרך ליתנה במתנה מפני מה"ס שהם מוצרכים דהלא גם אם אינה מתנה אין להם דבכ"מ שאינם זוכים בפשט • וז"ל חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה שהוא הפשט כאמור וכו' אין למלאכים טענה • ומה תבין שחיבה יתירה נודעת להם שניתן להם כלי חמדה שכו נכרא העול' שהוא הסוד ותסגי בהא לרחות מה"ס ואמאי הוצרך ליתנה במתנה אלא שהוא חיבה יתירה אף שאין צורך מתנה שנאמר כי לקח טוב • טוב הוא הסוד והפשט הוא לקח טוב והגם שאתם זוכים בשניהם ולא שייך תו דבכ"מ שמה"ס לא שייכי בפשט ער"ן נתתי מתנה וא"כ תורתיו אל תעזבו •

ועם זה נרמז במסרה דאחא עלה הביאנו אל בית היין זה סיני כמש"ל ברכה ואמר אל בית היין כמו לקח טוב ד"ן הוא הסוד ובית היין הוא הפשט • הביאנו המלך חדריו הוא הסוד גמור המלך וא"כ אין טענה למלאכים • אך אבתי המון העם אומרים שהיה מודעא וכתב הרשב"א דבמתנת הארץ ליתא למודעא וכמ"ס ויתן להם ארצות גוים בעבור ישמרו חקיו • וזהו אם א"ה הוא מתנה אבל אם היא ירושה לא מהני לבטל המודעא וז"ל אל תאמר בצדקתי הביאני ה' לרשת שהוא ירושה דאין האמת כן אלא הביאני ה' לארץ ישראל שהוא מתנה וא"כ ליכא מודעא •

א"י דרין שתי שמורות דעסיקנא ביה כי הנה במאי דאמר' ואי אומיק' ביה דקלא לתוספ' כהביה איכא פלוגתא בין הפוסקים דלרש"י והר"ף אם בתב תוספת בב' אין שני השמורות קיימין אלא אי בעי בשטרא קמא יגבה השדה מוזן ראשון בלא דקל • ואם רצה כשני יגבה דקל ומזון שני • והר"ם וסיעתו סברי דשני השמורות קיימין ויגבה השדה מוזן ראשון והדקל מוזן שני וכמנא שני השמורות קיימין ואכא זעירא לפני הארש כתבתי בכמה דוכתי משם א' קדוש דבמתנת הארץ היו שני שמורות כי במעמד בין הכתרים ניתנה הארץ ע"מ שיהיו בגלות ת' שנה • אחנם בעת המילה חזר ונתן את הארץ לאאע"ה ולא הזכיר בגלות רק אחר והייתי להם לאלהים וישראל במצרים היו גוי מקרב גוי דסברו לסכול ת' שנה בגלות לזכות במתנת הארץ בשטר מעמד בין הכתרים והקב"ה הוריע למשה רבינו בהוציא את העם ממצרים תעבדון את האלהים על שהר הזה שיאמרו ישראל שהם רוצים בשטר המילה שלא יש בגלות רק קבלת אלהותו יתברך ונתרנו ישראל ויצאו ממצרים וזהו ואני השפל הוספתי כי בצאת ישראל ממצרים הקב"ה תפס השיטה כהר"ף ורש"י דאין שתי השמורות קיימים לא אי בעי גבי בראשון ואי בעי גבי בשני ולכן בחרו בשטר המילה ויצאו לחירו ביד רמה • וכאשר

שהיה לעשות נקמה בפרעה: רק סכונה בעבור אהבת
אתכם דוקא: והראיה ואשא אתכם על כנפי כשרים ואביא
אתכם אלי בכל מיני חובה ומוזה יתפרסם שכל מה שנשיתי
הוא לאהבתכם ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם
את בריתי כמו שאמרתי לכם שתבחרו בשטר המילה
שנתתי אז לאהבהם בתנאי והייתי לך לאלהים והייתם לי
סבולה מכל העמים ולא יהיה עוד גלות וכדן שתי שטרו
דאי אוסיף לתוספת כתביה ואז בעי כהאי גביוהי כשתי
שטרו על שדה אחת על ארץ ישראל שטר בין הכתרים
על תנאי גלות ושטר מילה על קבלת אלהות ואתם
בחרתם בשטר המילה אז תקנו מהגלו וכדעת קש' והרף
וזהו והייתם לי סבולה מכל העמים: וכי תימא הא יא
סברא דשתי שטרו קיימים ותהיו חייבים גלות וקבלת
אלהות כח"ס הראש' וסיעתו לז"א כי לי כל הארץ ומני
למחר קים לי כרש' והרף דאפילו מוחזק דעלמא יכול
לומר קים לי:

איכו השתא אביע אומר בפלוגתא דר"א ור' עקיבא
במכילתא וחזן מדרכנו אפשר לומר דר"א סבר
דהכתוב מדבר על קיום המצות ואחריו ר"ל בלקוט פרשת
בשלח דהשומר שבת מתרחק מן העבירה כח"ס' ושומר
ידו מעשות כל דע וז"ש ועתה אם שמוע תשמעו בקולי
לקיים מצותי ושמרתם את בריתי זו שבת דע"ז מתרחקים
מן העבירה ויכולים לקיים המצות: ור' עקיבא סבר דעל
תלמוד תורה קאמר וכתבו גורו הארץ זלל דהלל ע"ה הוה
מקבל חמדת צדיק וחזן רחמים ולפיכך לא היה כועס
והלכה כמותו כח"ס' כנחל אשכול דף ט"ו ע"כ ובי"ס
כאפיק נחלים ולכן רבי עקיבא מפרש ועתה אם שמוע
תשמעו בקולי לעסוק בתורה ולזה ושמרתם את בריתי
דהיינו מילה וע"ז דע' כי שומרי ברית מקבלי חמדת היסוד
ואינם מתכעסים שהוא כעצ' ומתמתו מסתלקת: רק
הלכה כמותו ומצליח בלימודו וסלקא ליה שמעתתא ליבא
דהלכתא:

ורפי דרכנו אפשר דפליגי במחלקת קדום מרזל כי
יש מרזל שאמרו דגלות מצרים בעבור מכירת
יוסף ואחריו ב"ח כי בבוא למדע קטרוס מד"הד להחזיר
למצרים והיו שם עוד שבע על חטאת' וסק"ה נתן לחם
את השלל לכפר דשביעאה ההוא דדיקא בה אחר ואפשר
שהו דעת רבי אליעזר דהיינו דקאמר אתם ראיתם אשלי
עשיתי למצרים: וגם אחר קטרוס מד"הד ואשא אתכם
על כנפי כשרים כנשר רחמי על בני ועתה אם שמוע
תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי זו שבת לכפר עליכם
דשביעאה ההוא דדיקא בה אחר: ורבי עקיבא סבר כי
גלות מצרים לקיים גזרת בין הכתרים והקב"ה אומר להם
שיבחרו בשטר המילה שכתוב קבלת אלהות וז"ש אתם
ראיתם וכו' ועתה שקבלתם שטר המילה אם שמוע
תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי זו מילה וע"ז דהוה שטר
המילה מתנת הארץ ע"ת קבלת אלהותו יתברך והייתם
לי סבולה מכל העמים שלא יש גלות ואדרבא אתם סבולה
ופירש רבינו משה אלשיך ז"ל כי כאשר יש למלך נכסים
רבים מקרקעי ומטלטלי ויש לו חלק שמושה סבולה מכול
שלא יבדע בו וולתו באכנים טובות ומרגליות ודומיהם כן
הוא יתברך אומר מכל העמים שיש לי אינו עושה סבולה
מכלם כי אם מכם: ולכל ואמר איש איך ואמר הוא יתברך
כי מתוך העמים בירר אותנו לסבולה כמלך הכורר מתוך
נכסיו חלק טוב לסבולה: והלא כל עם ועם יש לו שר
ומושל ואין לו יתברך כי אם עם ישראל לז"א לא כן הוא כי
לי כל הארץ כי הלא כל העמים והשרים לה' המה קווא
בראם

ואשר יעשו ע"ל כהרצ' ס' בעון חולל'נו ותפס' הקב"ה
השיטה כדעת הר"ש ודעמיה דשני השטרות קיימי גלות
וקבלת אלהות וזה פירשתי בענייני כמה כתובים
ומאמרי ר"ל כח"ס' בשה"ל וראש' דוד ודברי אחרים כח"ס'
וכעוזה כשתבא הגאולה לא יהיה צור גלות אלא כשטר
המילה ונחזור לארץ ישראל ע"מ לקבל אלהותו יתברך:
זכור נכח להבין תאמר פסיקתא דלעיל פתתיה ה' ואפת
דאומרים ישראל להקב"ה רכש"ע פתתני עד שנתת לי
התורה וע"פ האומר נחאל דישאל עע"ז והיו כוכדים
לקיים שטר בין הכתרים דמתנת הארץ על תנאי גלות:
זה' שלח להם ע"ז משה עבדו דיקבלו השטר הכ"ס המילה
דלא הוזכר גלות רק קבלת אלהותו יתברך וכזה יבאו
ממצרים: וקבלו עליהם: ולכן אמרו פתתני ה' ואפת
שבתתני בשטר המילה שכתוב תנאי הגלות וז"ש עד
שכתת לי התורה והתנאי הוא והייתי להם לאלהים וקבל
אלהותו כד מתקיים התנאי והוספת לתת על צוואי עול
חצות שהרבית עשין ולאזין ועובשין: ואלו לא קבלתי
התורה הייתי כא' האומות לא שטר ולא עונש ויוכן זה
ע"מ מאמר ז"ל שאמר הקב"ה לבני עשו שיקבלו תורה
ואמרו ומה בריב בה לא תרצח ולישמעאל אחר לא תנאף
ולא רצו ומקשים הלא הני מו' מצות: ותירצתי בענייני
שהיו סוכרים דמה שקבל נח' מצות הם אינן חייבין
דקבלתו אינו מחייב לדורות הבאים והם לא רצו בז' מצות:
ואפשר שכך ה"ד דישאל דהגם שאבותנו ע"ה קבלו ז'
מצות וכל התורה אין להם כל לכוף לדורו' הכאים ומשו"ה
אמרו שהיו כאחר האומות לא שטר ולא עונש כפי דעתם:
שתדלני כסיני אחרת אכזי ה"א סבור הייתי שהיה רפה
דכיון שאמר בלשון רחמים אכזי ה' היה עולה על הדעת
שאי' עונש כ"כ: חזקתיו ותוכל כי ה"א אל קנא שאפילו
במדת רחמים אל קנא וכן עד' כשאר דברות כו' שמפרש
והולך ע"ס:

ובו תרמוו המסרם האמורה הביאני אל בית היין
וה סיני שדלני בעצתו לקבל שטר המילה ונתן
לי עול תורה וזהו ודלנו ג' מ"ט פנים כח"ס' כמדרש רבה
עלי אהבה: הביאני המלך חזקוני נתן לי עול מצות פועוש
כעבור מצות המלך ועל ידי זה הביאני ה' לארץ ישראל
כשטר המילה אל תאמר בצדקתי הביאני ה' לרשת שהיה
ירושל' אלא בכח שטר המילה וקבלת אלהותו יתברך
ויתעלה:

ומן האמר נלכה נא דרך להבין פ' יתרו אתם ראית'
אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי כשרים
ואביא אתכם אלי ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם
את בריתי והייתם לי סבולה מכל העמים כי לי כל הארץ
ובמכילתא ושמרתם את בריתי ר"א אומר זו ברית שבת ר'
עקיבא זו ברית מילה וע"ז: ואפשר לומר במשל שהביא
מהר"ו מרזל והבאתיו בשמה' הדבר דף ע"ג ואפס קצו
בפני דוד דף ע"ג ע"ב ונחל קדומים ריש פ' יתרו ותורף
הדבר' כי חכמי הגוים עלה כדעת קצת מהם כי כל אשר
עשה ה' לפרעה ולמצרים היה בשביל שפרעה אחר מו' ה'
וכו' ושטיות אחר' שאיכו כתוב בפנקסו ולא שלח לו דורון
וכיוצא ועל כן הרה בו אף ה' אבל אם היה מרבה כהונן
וכנימוס לא אכפת ליה לה' אם ישראל יהיו בגלות קשה:
והמבחן לזה שאם בראתם ממצרים יוכחו לעצמם בלכתם
ילכו ככל' הולכי דרך אז כל אשר עשה הוא יתברך לכבודו
על דברי פרעה שדיבר נברו יתב' ואם אחר זאת יושבחו
ובגל ככפיו יפתירכו מוכח דהכל בעבור ישראל: וז"ש אתם
ראיתם אשר עשיתי למצרים מכות גדולות ולא תאמרו

והאית ואלהם הקדוש. מהרה יוצא בידו ויחיה בן
י"ב יתרו שבת על פסוק ויחיה יתרו בן
זרחי כי בתחילה היה מקריב ומקבל לאלוהים את שם ליהוה
בכל קריביו א"ה אך עתה הקריב. הקדוש לשם הוזה כי
עתה קבל אלהותו והלל לשם הויה לאלהים כו"ש ויעקב
אע"פ הויה ה' לאלהים ואין פירושו שהקריב לשם
אלהים אלא לשם הויה שקבל לאלהים כגדים. ועל דרך
אמת ישראל הם בת יעמוסים ומבי כטן כנים לה' שם
שוים שבת"ת אך בר הוא תחת כנפי השכינה הקדושה בדרך
ונקראת אלהים ולכן הקריב לאלהים כי היא השכינה כל
שם מקומו ולא יותר וגם חכמתו לחס לבנו אלהים השכינה
וגם שהיה שורה על השלחן עכ"ל. ואלא זכיתי להבין דבריו
דנהי דבחינת הגר ושרשו הוא בחלפות ועל זה נקרא בר
גר"ק אבל דרך שיעשה המדות לשם ה' ומקרא מלא דיוכר
הכתוב וכי יבור וכו' ועשה פסח לה' וכו' נחמס בתיב
אזי יבור וכו' ועשה אשה דוח נחמס לה' כאשר תעשו כן
יעשה ה'

וזה אפשר שדמו בעז לרות ישלם ה' פעלך וכו' כלומר
אל יעלה על לב דהמעשים טובים והמדות תעשי
לכחינתך דבר דרך הוא ותעשי לפחינתך. ואלא ישלם ה'
פעלך דפעלך. והשכר הוא תעשי ה' ואלא תעשי ה' אל ה'
ישראל דיוקא. ורק בחינתך ומצדך תחת כנפיו תחת
כנפי השכינה אך המדות פלסלה כדאמרן ונחמס ה' יראי
ה' ברכו את ה' ושמרוהו ויראוהו אלו הדברים

ועב אפשר ולפניו מאמרו אל יתלכי ללקוט
בשדה אחר על שם לא יהיה לך אלהים אחרים
על פני וגם לא תעבדו. מהו על שם ה' אליו ואלוהו וכו'
תדבקין עם בערותי אלו הדברים שקרויים נערום וכו'
ויש לרקוק דאחר שנתגיירה כהו"ן מה הלשון אומרת אל
תלכי ללקוט בשדה אחר ע"ש לא יהיה לך אלהים אחרים
וגם אומרו אל תעבדו תוה לי מה כונתו וגם להבין אות'
לדבק עם הדברים. ואפשר בהקדים מ"ש רכזו הארץ ואל
שכונת גפילת יאפים לשלוח כפשו אל הקלפות לברר כי
הקדושה אשר שם אף אסעלא יהיה מתוקן הוא קפכה וכו'
שאירע ליוסכן כ"ג שצבכנו צמח ונתנו לו כפס דשע
ונעשה גדוקי וכוה שמעתי בזכות מאמרו אל מוטב ה' אל
לשלמה לברור כיוון מעשות מה ששעה יוכח שפכח
אשכול דף ג' ע"ש. וגם בתבולה ע"ל סוף ח"א
מאמר חקור דין בזכות הפסוק אשר יושבי ביתך עוד
יהללך כלם אשרי אדם עו לנגך מסילות כלבבם הסוכה
אשרי יושבו דהם עצמם ביתך היכל ה' כמה ומעין דוהא
דכתיב למען ימרו כבוד ולא ידום הם ג"כ עוה יחללוק
קלה אשרי אדם עו לו כד דהם שאינו חוכה להיות
מרכבה מ"מ מסילות עו כלבבם של יושבי ביתך ע"כ
והנה דות בהיותה תחול כוהה הנס כי גדלה כפשה
שנעמי השפעה כה שפע קדוש וגם לקחה כל הקדושה
של עהפס כמ"ש בורי הארץ ואל. מ"מ משפיע דשע
אינה ראיה לשלוח כפשה אל הקלפות לכרה דוה צדק
בדול ואל אל תלכי ללקוט ביונה הקדושה יסודה אחס
אלהים אחרים דהוא ענין מסוכן כאן בתחילה יודין
אומרו אל תלכי להליכה רומן למיתקב כפיני לטית עצות
כפשו וכו"ש השפ"א הלנו אל בתחילת ביאורו וכוכתו
אל תקחי עצמה ללקוט דייקא ללקוט כינוי הקדושה בשדה
אחר במקום הקלפות שהוא הכנה. ולא תסביר דמאמר
שאת גרם ובחינתך כשכ"ח ככל המדות תפוזי שם ל' אל
אל תעבדו מזה לי ואכוהו שכל תעשי לשם המצודה כהו'
שאמרנו ואם עדיין לא תדע לך יספיה כפשה סדר
עבודתך

בראש הוא מקיימם והוא כותן להם כח לעשות חול והוא
מספיק אף מרותם אלא שאין כבודו יתברך ואכילם אלא
על ידי שלם ושר עלימו זהו ע"ש באורך

וזה אפשר פשוט הכתוב ישלם ה' פעלך ותהי חסדך ותהי
שלמה מעם ה' אלהי ישראל אשר באת לחסות תחת
כנפיו כי הנה הנוש כל ענינם הוא על ידי השך המושל
עליהם שחרם ועוכם. ואלא עתה שנתגייר ישלם ה'
פעלך כי הוא עצמו ותהי חסדך מעם ה' אלהי ישראל
מעם ה' דייקא אלא על ידי שר ומושל כאשר היה לך עד
עתה ככל הנוש וכו"ש אשר באת לחסות תחת כנפיו ואלת
ברשות הגבוה:

א"נ ונקדים מ"ש הרב מהר"י אלמושנינו זל"ה
בתשובותיו עדות ביהוסף ח"כ סי' ל"ב דף מ"ח
ע"ג וז"ל הארץ אל פירש בפי' וזכח לאלהים יתרום ר"ל אף
אם יבחנו לשם אלהים וכוונתו לשם אלהים שבתמים לא
טוב הדבר שאמר קרבן זה לאלהים ואם עשה יתרום כלתי
לה' לברר בשם הויה פי' יען הוא לברר בשמים ממעל ועל
הארץ מתחת אין עוד ואין אחיה לשום ברירה בשם זה
אכל בשם אלהים יש שותפות ויבורם חרם לעצמו וש"ת
דכתי יתרו כתיב ויקח יתרו חותן משה עולה וזכרים
לאלהים לז"א ובר לא תוכה ביאתו בר היה ועדיין לא הוה
יורש בטיב דיני הקדושות כחו כשהייתם גרים בארץ
מצרים שלא הייתם יורשים עכ"ל. וכתב עליו הרב שער
אפרים כתשובה סימן מ"ה דף ל"ג ע"ד רכונת הארץ ואל
דיוקנס לו למה פתח בשם אלהים ומסיים בשם הויה ולא
בשם אלהים שכתב דושה שהוא להכדיל בקה אלהי הכדלות
הסיפך מאלהים אחרים לכן פי' הקדוש הארץ אל רכונת
הכתוב וזכח לאלהים יתרום היינו לשם אחרים כמשמעו
המקרא ובמקור כח דכנהרין דקמה שמים כלתי לה'
לברר ולא יתקם כלתי לשם אלהים שכתב דושה שואל והוא
השותף בשם ע"א בשם אלהים אחרים יש קטרו למעלה
אכל ור"ל פי' וזכח לאלהים יתרום קאי על אלהים אחרים
עכ"ל. ומ"ש הרב עדות ביהוסף חסד הארץ ואל הן אחת
הפשת יכתוב כשער הפסוקים ולקוט תורה קטון וברור
ושלל קל לקוט ולא נחמתי וכן הרב שער אפרים לא ידע
איה מקום דברי רבינו הארץ ואל הכו' והנה בעל מהרש"א
ז"ל דברי יתרו חסד דף ה' דפוס ויכ"ז וז"ל א"ר אברהם כמה
חשש הקב"ה על כבוד שמו יתברך תדע לך בזמן סכנת
המקדש קיים כל המקריב קרבן וזכחו לשם זה הנקרא
אלהים חייב מיתה שנאמר וזכח לאלהים יתרום כלתי לה'
לברר מלמד שצריך להזכיר שמו המיוחד בלבד ועל כן צוה
בקרבותי כרי שלא יטעה אדם ואחר אדם כי יקריב חכם
קרבן לה' וכו' הכל לה' ולא נאמר לאלהים מ"ט א"ר אברהם
שם זה הוא השותף המלאכים בקראו אלהים וכו' והוא
בברא דאקדש בריה ואמר האני ברא דאתליד יהא מקדש
לאלהים שמו רבי חייא ושמתיה א"ל ומה על דאקדושת
בריה לקב"ה להו' יהוה בברא בשמתא א"ל לא על כך
עבדית אלא על דאקדושתיה לשם הנקרא אלהים והתורה
אמרה יזכח לאלהים יתרום אחר והיאך קוה לי למומר א"ל
האני ברא דאתליד לי להו' מקדש לה' ומכ"ל מחנה דכתי'
ונתתו לה' וכו' ע"ש באורך. והוא מדרש הגעלם ובעלם
מהרש"א הכו' ופשוט הדברים דמפרשי הכי אמוראי וזכח
לאלהים שהוא בולל קבש וחול ויש להרגיש על ה' מחת
שידמית יכלל חקום דעות ר"ל בכה ג"כ כח"ש סוף פרשת
ויצא ולא העיר על זה. ואלענין דינא נראה פשוט כדברי
הרב שער אפרים דהשקדש מוסכם מר"ל ודאי אין לדקדק
לשם חול"ה

ידיעה מחודשת מתן שכלן מתנה ושכר כי שכר מצוה או
ליתור כחמה אחר אבל עוד מתנה כאלו הרבה אנשי קולמו
או למדו כיצד צריך זה בא חשבון כמה בני אדם :
ואפשר ד"ש ספ"ק דטוטה דרש רבי שמלאי חפני
מה שתאווה משה רבינו ע"ה ליכנס לא"י וכי
לאכול מפריה וכו' אלא כך אמר משה רבינו ע"ה הרבה
מצוות נצטוו ישראל שאינם מתקיימות אלא בארץ אכנס
ואני לארץ כדי שיתקיימו על ידי א"ל הקב"ה כלום אתה
מבקש אלא לקבל שכר מעלה אני עליך כאלו עשית שגא'
לכן אחלק לו ברכום ואת עצומים יחלק שלל לכן אחלק לו
ברכים שאני מחלק לו שכר שלם וכו' ע"ס יוש להבין מאי
קאמר אחלק לו ברכים ומאי ניהו שכר שלם ועוד
אעיקר ח"ס לו הקב"ה כלום אתה מבקש לא לקבל שכר
ואיך משה רבינו ע"ה היה עושה ח"ו לקבל שכר אמנם
אפשר דכשהמצוה בעשית ברכים תתעלה המצוה יותר
ויותר ויש נחת רוח לה בזה ועל כן היה מתאווה משה רבי'
ע"ה ליכנס לארץ דכשחקיים המצוה הולך כאלו ששים
דכוח קיימו המצוה בכת אחת שתתעלה המצוה מאד ויש
כ"ר לה בזה וכלעזר לא איתי אנש אשר יעשה כמעשהו
בזמנו ולכן היה רוצה ליכנס לא"י לקיים המצוות כי לו כלה
לקיים המצוות מה שאין ביד אחר והגם שהוא לא היתה
יכולתו כי אם לעשות כ"ר ליוצרו הקב"ה אחר לו לשון זה
ולאחרות דבכה"ב שרי לעשות לקבל פרס בעבור התוספת
זה שתתעלה המצוה לא בעיקר המצוה אבל זה התוספת
שהוא מתנה דעיתוי עילוייה לכן אחלק לו ברכים שאני
מחשיב כאלו בתקיימה המצוה ברכים שאתה שקול ככל
ישראל ונמצא שרכים קיימו המצוה והיא תתעלה יותר ויש
שאני מחלק לו שכר שלם כלומר שמלכד שכר מצוה באדם
א' שעשה המצוה עוד יש תוספת ברכים שקיימו המצוה
שהיא מתעלת יותר וזהו שכר שלם :
אמור מעתה רות שהיו בה כמה קדושות אעיקר
קדושה ראשונה פרידה טובה שהיתה בחואכ
ועוד נעמי השפיע בה מקדושתה וגם לקחה כל כיצוה
הקדושה אשר היו בערפה וכל חלק הרע אשר היה בה
נפרד פרש"ת עבלה ערו"פה והחליפה רע בטוב א"כ
השולמית הו' בקיימה מצוה תתעלה יותר המצוה כדרכ
הקדושה שבה ככמה נשים דעלמא ויש שלם ה' פעלך
שכר המצוה ותהי משכורתך להוסיף לך תוספת טובה על
שנתעלית המצוה יותר ויותר בחיותך שקולה ככמה נשים
וזה שלימה מעם ה' אלהי ישראל שזהו מתנה נוסף על
שכר מצוה ע"ד ח"ס לכן אחלק לו ברכים שכר שלם :
נבישך להקדמת הרב אסף לרוא המאירה דלעיל
כבא לרמוז בפ' אנכי ה' להיך אשר הוצאתיך
מארץ מצרים מבית עבדים ונקדים פ' שמות ויאמר משה אל
האלהים מי אנכי כי אלק אל פרעה וכי אצוה את בני
ישראל מארץ מצרים ויאמר כי אהיה עמך וזה לך האות
כי אנכי שלחתיך כהוציאת את העם ממצרים תעבדון את
האלהים על ההר הזה ולא בארץ ברקדוקים ואפשר
במ"ש הרב ש"ך ז"ל דפרעה קין ומשה הכל ופרעה עם א'
כוללים מתיבות פרעה מלך מצרים גימט' נחש ויש מה
אנכי כי אלק אל פרעה אנכי הכל כי אלק אל פרעה קין
נחש ועוד רבני ישראל אין להם זכות והיה מספר כני
ישראל כמספר גבלת עמים עם האותיות ויונקים מהקדושה
ויש להם שליטה ועל הראשונה השיב כי אהיה עמך אל
תירא ואל תחת ועל הכ' אקך וזה לך האות ופירש הרב
ש"ך ז"ל אות יתר על אלהים גימט' אני ה' וידוע כי אני
הוא אדני ושם הויה הם ח' אותיות על בני ישראל והם

והנה אמרו רז"ל והביאו רש"י בשני השירים שני שרדך
בשני עפרים תאומי צביה שרמו על הלוחות
שהיו שתייהן שוות והיו ה' דברות כלום אחר זה דברות
כלום שני מכוונות ויש יחס לה' דברות שכלום הראשון לא
דברות שכלום שני ושם מובאר דהני בהני שיכני כקו
ספירי ז"ל שם והוא חרזל ואפשר לומר דעם אנכי ככבד
לא תרצח כחש"ל דמדבר ל"הר כופר בעיקר והמדבר לשון
הרע הורג ג' וזה רמו אנכי ה' אלהיך ולא תדבר ל"הר
וכזה לא תרצח של"הר הורג ג' א"כ בפשיט' כמ"ש בריש
מדרש משלי כל מי שצד' כאלו שופך דם שגאלת וימקרו
לשפוך דם וזהו אנכי כשתקבל אלהותי לא תרצח ואם ח"ו
לא יקבל הוא רוצה לך תקבל אנכי לא יהיה לך ככבד
לא תנאף כמ"ש בזהר הקדוש אלהי מסכה לא תעשה לך
על המסתכל בנשי שפיראן ואי אוליד בר כההוא הר הורג
קרי ביה אלהי מסכה לא תעשה לך וזהו לא יהיה לך לא
תנאף כדברי זוהר פ' קדושים דף פ"ד ע"ס לא תשא
לא תבנוב על פי מ"ש רבינו אפרים ז"ל לא תשא את שם
ה' לא לשוא שלא יעשה המצוות שלא לשון אלא להתייחד
ולהתקבד ואינו לקיים המצוות וזהו לא תבנוב כמעשה
באורח שהיה רוצה להפקיד נכסיו והלך לבית הכנסת ומצא
איש לבוש צינית ותפילין ולומר אלל הסיכל והפקיד נכסיו
ואח"כ כחש לו ולבסוף כפר בעיקר שהיה עושה המצוות
ברמאות וזהו לא תשא שלא תעשה המצוות לרמות ובזה
לא תבנוב שיבא לבנוב ממון שהוא לבנוב כפשות כחש"ל
ע"פ וקבע את קובציהם נפש וזכור את יום השבת ככבד
לא תענה כחש"ל שאמר ישראל בגלות כיון שגלינו בדין
הוא שלא נשמור את השבת ופירשנו בעניינתנו במ"ש ב"ו
ששבת חייב מיתה ופירשו המפרשים דשומר שבת הוא
משתמש בשרכיטו של חלק כי כז' הוא נח בשבת וז"ל כת'
השבת אלא לישראל שהם בניס וס"ד רבין שהם בגלות
הם כעבד שמכרו רבו כחו שהיו אומרים ליהוה אל וא"כ
אין להם לשמור את השבת שהם עבדים ואינו אמת
שתמיד ישראל הם בניס והגלות כאשר ייסר איש את בנו
וזה זכור את יום השבת וכזה לא תענה כדעך כז' ע"כ
דעך ורע אביך אל תעזוב ער שקר לומר עבד שמכרו
רבו וכו' דהרי אתם בניס ובגולה מוודעתיך דעך ורע
אביך כז' לפי רוב ענותנותו ויתבאר כבד את אביך כבד
לא תחמוד כמ"ש הרב עיר וקדים במ' החרד' דף ק'
חרור מקלה אביו ואמו דהיינו מולול ומכזה אביו ויש כוונת
אפילו כלב כדכתיב ומכיון לו בלבה פ"ס ויש כבד את
אביך אפילו כלב כבדך לא תחמוד שהוא כלב וזהו כלמד

בכני תורה כהוציאת את העם ממצרים תעבדון את ה' אלהים
ועל ההר הזה ותקבלו תורה וכשה' גבלת עמים חסר ח' מוכני
ישראל ואין אין להם שליטה וזה רמו פ' וארא אומר לכוני
ישראל אני ה' והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרי כלומר
לכוני ישראל אני ה' שהם הויה אדני ח' אותיות ע"ס ב"ו
ישראל ואין גימט' תורה וא"כ בני ישראל נוסף על גבלת
עמים ואין להם שליטה וככן והוצאתי אתכם מתחת סבלות
מצרים וזה רמו אנכי ה' אלהיך אנכי הוא אדני כדעך פ"ה
שהם ח' אותיות אשר הוצאתיך מארץ מצרים כמ"ס
שהשפיע ח' אותיות משה הויה אדני על בני ישראל ויהיה
ב' תורה ונתוסף ח' על גבלת עמים וכזה יתר גבלת
עמים והוצאתיך מבית עבד' חס גבלת עמים שבתמצי
ואפשר ירמוז לקליפ' כונה אשר היא בסוף הקדושה ותחיל'
ס"ט והיא חזיה בקדש וחזיה כחול וזהו גבלת עמים
בעצם וכשישראל זוכים חזי חול נעשה קדש כמ"ס דרכיכו'
הארה ז"ל :
והנה אמרו רז"ל והביאו רש"י בשני השירים שני שרדך
בשני עפרים תאומי צביה שרמו על הלוחות
שהיו שתייהן שוות והיו ה' דברות כלום אחר זה דברות
כלום שני מכוונות ויש יחס לה' דברות שכלום הראשון לא
דברות שכלום שני ושם מובאר דהני בהני שיכני כקו
ספירי ז"ל שם והוא חרזל ואפשר לומר דעם אנכי ככבד
לא תרצח כחש"ל דמדבר ל"הר כופר בעיקר והמדבר לשון
הרע הורג ג' וזה רמו אנכי ה' אלהיך ולא תדבר ל"הר
וכזה לא תרצח של"הר הורג ג' א"כ בפשיט' כמ"ש בריש
מדרש משלי כל מי שצד' כאלו שופך דם שגאלת וימקרו
לשפוך דם וזהו אנכי כשתקבל אלהותי לא תרצח ואם ח"ו
לא יקבל הוא רוצה לך תקבל אנכי לא יהיה לך ככבד
לא תנאף כמ"ש בזהר הקדוש אלהי מסכה לא תעשה לך
על המסתכל בנשי שפיראן ואי אוליד בר כההוא הר הורג
קרי ביה אלהי מסכה לא תעשה לך וזהו לא יהיה לך לא
תנאף כדברי זוהר פ' קדושים דף פ"ד ע"ס לא תשא
לא תבנוב על פי מ"ש רבינו אפרים ז"ל לא תשא את שם
ה' לא לשוא שלא יעשה המצוות שלא לשון אלא להתייחד
ולהתקבד ואינו לקיים המצוות וזהו לא תבנוב כמעשה
באורח שהיה רוצה להפקיד נכסיו והלך לבית הכנסת ומצא
איש לבוש צינית ותפילין ולומר אלל הסיכל והפקיד נכסיו
ואח"כ כחש לו ולבסוף כפר בעיקר שהיה עושה המצוות
ברמאות וזהו לא תשא שלא תעשה המצוות לרמות ובזה
לא תבנוב שיבא לבנוב ממון שהוא לבנוב כפשות כחש"ל
ע"פ וקבע את קובציהם נפש וזכור את יום השבת ככבד
לא תענה כחש"ל שאמר ישראל בגלות כיון שגלינו בדין
הוא שלא נשמור את השבת ופירשנו בעניינתנו במ"ש ב"ו
ששבת חייב מיתה ופירשו המפרשים דשומר שבת הוא
משתמש בשרכיטו של חלק כי כז' הוא נח בשבת וז"ל כת'
השבת אלא לישראל שהם בניס וס"ד רבין שהם בגלות
הם כעבד שמכרו רבו כחו שהיו אומרים ליהוה אל וא"כ
אין להם לשמור את השבת שהם עבדים ואינו אמת
שתמיד ישראל הם בניס והגלות כאשר ייסר איש את בנו
וזה זכור את יום השבת וכזה לא תענה כדעך כז' ע"כ
דעך ורע אביך אל תעזוב ער שקר לומר עבד שמכרו
רבו וכו' דהרי אתם בניס ובגולה מוודעתיך דעך ורע
אביך כז' לפי רוב ענותנותו ויתבאר כבד את אביך כבד
לא תחמוד כמ"ש הרב עיר וקדים במ' החרד' דף ק'
חרור מקלה אביו ואמו דהיינו מולול ומכזה אביו ויש כוונת
אפילו כלב כדכתיב ומכיון לו בלבה פ"ס ויש כבד את
אביך אפילו כלב כבדך לא תחמוד שהוא כלב וזהו כלמד

המלך יתקבל כצדק ואת הארץ יתחזק ככל אלות כפשו -
והסוד אשר נחז' בידו חזי סחורתו מהעיר השנואה וחזי
מעיר אחרת - החזי מעיר השנואה היו תהיה לאיש שר
ומשרתיו - והחזי שמונת לבא לעיר יוסף בחדר המלך
ער אשר הסוחר יקבל עגשו ככל אשר ישימו בעלי המעשה
מטעם המלך ואח"כ יתנו לו חזי סחורתו וישב בעיר בטח
להסתחר - וזה גורם טובה כעט ברזל - והב'
סוחריו תרי חבו תלתא האמורים א' כחצא בידו כל סחורתו
מהעיר השנואה - והשני חזייה - וכשמעם רעה אחזתם
ובכו לקשה יום - וכוסף עוד אשתפוך חמיתי כי זו עיט
מולדתם וזקטנותם יצאו את העיר - ואף לא זכרו ממנה
העיר ונא הקנף לעשות מעשה כתוב להני כי תרי ועוצה
רח"ם אין חוכן ואין תרחם - והסוחר הב' כל סחורתו
מעירות אשר שלום להם עם המלך ושמוחו לקראתו לעשות
יקר יותר וגם המלך תנא חן בעיניו ויש אליו חסד - וכל
העם תמונא ומערכת שבת יתנו על שני גור' אישם כי
המלך יפה דן יפה חייב ושעמו וכימוקו עמו וכל דבריו
בהשכל :

הנה כי כן כל העובר על אישי ישראל לזמניהם כי
הנה נשמות ישראל חסוכות וחזוכות חסבא
כבוד ולפני בא שעת פקידה לבא אל העול' מראין לו ג' ע'
וגם ומוהירין אותו על שמיר' התורה וגם כטון תלמודין
לו התורה ומשביעין אותו לשמור ולנצור התורה והמצוה -
ובאים לעה' וחיים זמן זמנם והיה עקב בנאתם מעה'
הלך הלכו האיש לבית עולם - והנה משלחת מלאכי
שאלו יאלו לכל א' מה סחורתך ומה זה בידך - אם כה
יחקר שהוא בקי בתורה ובדקדוקי מצות ודקדק בסתר אי
מלאכי ש' יצאו לקראתו ויכריזו דקדוקיו לפניו וכנס בינו
של קדושי' כי מצות המלך היא לכבדו ועל כהו' יכוננס
לכפשו - ואם ידבר דבר שהוא בקי בשחוק ובכל הלכות
סעודה ודיני שלחן ערוך וטריטיות וקרקסאות וזווא'
נצנס משלו בו מלאכי חבלה לנקום נקמתו ככל אשר יסדרו
ב"ר של מעלה - ואם כה יענה ששם בתורה ומצות ולא
השיב ידו גם מהכלי העה' אז יגזרו עליו עונשים עליו
חטאותיו - ושכר מצותיו שמור עד שיתקן וזכה לנחלת
שדי והני תרי חבו תלת' רב הקנ"ף כי כבר ידעו משפטיו
יתבדק ולפני בא לעה' ראו ג' ע' ובהכ' מלכד מעמד ה"ס'
והשכונה שנשבע ככתב :

לבן האדם הן בעורלו חי יכוון דרכיו ויתקן מעשיו
וכדתן פ"ב דאבות הסתכל בנ' דברים ואני
אתה בא לירי עבירה דעמה למעלה ממך עין רואה ואף
שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים - ואפשר לפרש ונקד'
מ"ש בש"ס בריש קדושי' מ"ט דתני תנא זמנין דרכי' כבון'
האשה נקבית בנ' דרכים - בנ' דרכים בודקין את הזכר
וזמנין דתני דברים ומסיק כל היכא דליכא פלוגתא תני
דרכים וכל היכא דליכא פלוגתא תני דברים ועיין מה
שפירש' ז"ל אמנם ראב"ן בספרו דף כ"ה ע"ד פי' כל היכא
דליכא פלוגתא שחולק כל אחד לעצמו כי הכא דנ' דרכים
שהאשה נקבית כל א' לעצמו שזה נקנה כלל זה תני דרכי'
דנ' דרכי קניה הם - כל היכא דליכא פלוגתא שכלן דרך
אחד תני דברים כמו על ג' דברים העולם עומד דעל
שלשתן עומד ולא על זה בלא זה עכ"ל - עוד נקדים מה
שפירש הרמ"ע ז"ל בפ' זה אליו ואנוהו שמי שזוכה לקיים
שויית' ה' לבגדי תמיד נעשה מרכבה לשכינה וז' זה אליו
אם יאמר אדם זה אליו שתמיד נראה כעומד נדו וזהו זה
אליכ' כאלו מורה באצבע אז ואנוהו אני נעשה כזה שלן
שינוח כבודו עלי ואהיה לו מרכבה - וז' הסתכל בשלשה
דברים

בכמה הנחות ק"ו לדיבור אכני ה"א שזריך - לכבדו בלש
שלה לב טהור נקי מכל עפרורית - וכבר נודע שצריך
העבודה היא במחשבה ריבור ומעשה שיהיו פיו ולבו שוין
ובדיבור בתורה כ' ותיית הקדושות נועור שרש' ונולד
רומניות חדש לפי מצב המדות והעולמו' כמש"ל משם מזה
חס"ל :

וזה אפשר שנו חכמים כלשון המשנה הידועה שכבר
סדורה ורבילה בפיהם עכ"ל שנו חכמים דכריבור
מרויחים רומניות חדש - וז' כמש"ל בפתי' שערים בעיר
אמריק' תאמר אמריק' דייקא שכבר אמרת וכמ"ס בתנחומ'
דש' בחוקותי והט' שמונ' רומניות חדש - ברוך שכתב
בהם ובמשנתם בהם ובמשנתם שהם מולידים רומניות
חדש ככל קריאתם - א"כ בת"ש חייב אדם לומר כלשון
רבו - ואפשר לתת טעם בת"ש רבינו האר"י ז"ל שאם תקפה
עליו חשבתו ואינו חוכן - יציר צורת רבו לפניו וייעיל לו
ולבן גשהוא אומר לשון רבו זוכר ממנו תנא - וציר צורת
רבו וטוב לו להבין בעצם ההלכה - וז' שנו חכמים כלשון
המשנה הידועה שהיא לשון רבו וה"ט לזכור מרבו - ברוך
שכתב בהם - ובמשנתם שרונה שהתלמידים יאמרו כלשון
רמ"א כל העוסק בתורה לשמה כל' להוציאה לאור לקבץ
נינוני התורה אשר בתוך הקליפו' וזהו לשמה מלכד מש"ל
ורבינו האר"י ז"ל - כל העול' כלו כדאי הוא לו - פירשתי
בעניותי בקונטרס חסדי אבות בהקדמת חלקו העולמות
ווכינו בתורה ע"ש - וכזה אפשר לרמוז מאמר מדרש רש
משלי גורלך תפיל בתוכנו ו התורה שהיתה גורלו של
הקב"ה וכתבה לישראל כים א' יהיה לכלנו כשעה שאמר
נעשה ונשמע הכונה התורה גורלו של הקב"ה חמדה
בנוה וכתבה לישראל כמתנה כרי שלא יהיה בה דרכ' ת'
למלאכים - והעולם היה אחד ונתקיים כשעה שאמר
נעשה ונשמע וזכו גם כהנה' וכתבטלה ותיית עשו וז' ש
כים אחד יהיה לכלנו ויש לצדד עוד ודוק כי קצתתי - וכבר
רחמיו יבאלנו למען שמו וזכה ללמוד תורה מפני עליון
תורת חיים :

דרוש י"ג לשבת תשובה

ש"ק האזינו ב' תשרי שנת אש"ר כנ"ה כס"ד

ויניקהו רבש הסלע ושמן מחלמיש צור

מישנה שלימה אחינו לא נאמר באנשי כינוה וירא
אלהים את שם ואת תעניתם אלא וירא
אלהים את מעשיהם כי שבו מדרבם הרעה ובקבלה הוא
אומר וקרעו לבבכם ואל כבדכם :

שלשה הנבחרים סוחרים שרים מסיעין מסועות
עלי דרך יורדי הים באניו' תלאות כל טוב
וכל א' נדרש לעצמו אשר לו מלא כפו עלה בקבץ סחורות
מתחלפות כפי שכלו ודמיונו בלבבתם ילכו אל ארץ רחוקה
מאר ארץ מולדתם ועברו בים צרה ויהי הסער לבבור לבס
יעלו שמים ירדו תהומות - ובהגיעם אל מחוז חפצם ער
שהם במחל כן קרבו ויאתיון א' מהשרים שבעיר ומשרתיו
מהני בריוכי שאלו ישאלו מה מעשיהם ומה סחורות' וכידם
גזרת המלך ושם נאמר כי הסוחר שיכיר כל סחורתו מעיר
אשר היא במלחמה עם המלך יקחו כל הסחורה ויחלקו
ביניהם השר ומשרתיו והסוחר חייב מיתה - ואשר לא
נמנא בסחורתו מהעיר ההיא אשר יש לה שגאה בינה וכן